

En effektivare organisering av mindre myndigheter – analys och förslag (SOU 2025:13)

Sammanfattning

- SKR har generellt inget att erinra mot hur staten organiserar sin verksamhet under förutsättning att tillsynsverksamhet och stödverksamhet hålls tydligt isär.
- SKR anser att det är positivt att ramavtalsupphandlingar på IT-området sker samordnat genom en inköpscentral. SKR föreslår dock att Statens Inköpscentral (SIC:s) uppdrag renodlas genom att myndighetens ansvar för kommunernas och regionernas IT-upphandling utgår.
- SKR anser att Adda inköpscentral är väl lämpat att genomföra samordnade ramavtalsupphandlingar inom IT-området för kommuner och regioner.
- För det fall regeringen går vidare med förslaget att överföra Digg:s uppgifter inom elektronisk inköpsprocess till Upphandlingsmyndigheten anser SKR att även att Digg:s uppgifter gällande Peppol ska överföras.

Sveriges Kommuner och Regioners synpunkter

6.2 Ett breddat uppdrag för Upphandlingsmyndigheten (s. 286)

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) begränsar sitt yttrande till den del av betänkandet som gäller upphandlingsområdet.

Statens inköpscentralers uppdrag avseende IT

Enligt 8 a § förordning (2007:824) med instruktion för Kammarkollegiet har Statens inköpscentral (SIC) uppdraget att anskaffa samordnade ramavtal avsedda för andra statliga myndigheter. Inom IT-området omfattar ansvaret, enligt samma bestämmelse, hela den offentliga förvaltningen, vilket inkluderar både kommuner och regioner. Att samordna

upphandlingarna av IT genom en nationell inköpscentral kan erbjuda flera fördelar, bl.a. effektivisering, lägre kostnader för upphandling och avtalsuppföljning, bättre villkor och priser genom att samla större volymer, tydligare och mer direkt kommunikation samt enklare att upprätthålla enhetliga avtal och villkor. Offentliga medel kan därmed användas mer effektivt. SKR anser således att det är positivt med en fortsatt samordning av upphandlingar inom IT-området.

Ett av utredningens uppdrag var dock att analysera om de mindre myndigheternas verksamhet och uppgifter är motiverade offentliga åtaganden, och om dessa i så fall bör utföras av staten. Syftet har bl.a. varit att renodla statens uppdrag.

Mot bakgrund av denna målbild kan det ifrågasättas om det ska vara ett statligt uppdrag att samordna ramavtal inom IT-området för kommuner och regioner, särskilt när det finns en annan aktör, Adda Inköpscentral, som är minst lika väl lämpad. En renodling av statens uppdrag skulle därför kunna vara att avreglera uppdraget att samordna ramavtal inom IT-området för kommuner och regioner.

Adda har nödvändig kompetens och fokuserar på kommuner och regioner

Adda Inköpscentral arbetar uteslutande med att tillvarata kommuners och regioners, dvs. den kommunala sektorns, försörjningsbehov genom upphandling av nationella ramavtal samt inrättande av dynamiska inköpssystem. Adda Inköpscentral har omfattande kontakter med den kommunala sektorn och har därför en djup förståelse för kommuners och regioners specifika behov och utmaningar. För att kunna hålla jämna steg med den snabba tekniska utvecklingen inom området är detta samarbete av yttersta vikt.

Adda Inköpscentral visar också i en nyligen genomförd GAP-analys att inköpscentralen, med utgångspunkt i befintliga ramavtal och planerad upphandlingsplan, täcker cirka 90 % av SIC:s nuvarande avtalsportfölj inom IT-området. Detta visar på att relevant kompetens och operativ kapacitet redan finns etablerad och fortsatt kommer att utvecklas med fokus på kommuners och regioners behov.

Handslaget – en samordnande kraft för kommunernas digitalisering

Adda är – tillsammans med SKR och Inera AB – drivande i SKR:s Handslag för välfärdsutveckling genom digitalisering. Arbetet leds av SKR och utförs av Adda och Inera AB. Handslaget är en nationell kraftsamling där landets kommuner gått samman för att möta de utmaningar som välfärden har och för att stärka verksamheterna genom digitalisering.

Genom handslaget har kommunerna fått tycka till om vilka åtgärder som ska prioriteras på nationell nivå. SKR anser att SIC:s ansvar för att upphandla IT-ramavtal och förhandla de s.k. volymavtalen för kommuner och regioner kan motverka detta syfte och därmed försvåra Handslagets genomslagskraft.

Regeringen beslutade nyligen om en ny digitaliseringsstrategi för 2025–2030, där handslaget omnämns (s. 33). SKR anser att de delar i strategin som avser välfärden och den offentliga förvaltningen kan få bättre genomslag i den kommunala sektorn om Adda Inköpscentral får möjlighet att täcka deras behov exempelvis inom ramen för Handslaget.

Sammanfattningsvis anser SKR att SIC:s uppdrag bör renodlas genom att myndighetens ansvar för kommunernas och regionernas IT-upphandling utgår.

Vid en eventuell överföring av Digg:s uppgifter inom elektronisk inköpsprocess bör även Digg:s uppgifter gällande Peppol inkluderas

Utredningen anger att förslagen inte ska omfatta Digg:s uppgift kopplat till Peppol eftersom ”Peppol är integrerad med myndighetens digitala infrastruktur” (s. 299). SKR ifrågasätter denna uppgift. Varken Peppolnätverket eller de meddelanden som kan skickas genom det är på något sätt en del av Digg digitala infrastruktur. Digg:s uppdrag kopplat till Peppol är fördelat på främjandeuppdraget och en administrativ process för godkännande av tjänsteleverantörer som vill verka i Peppolnätverket. SKRs uppfattning är att dessa två delar bör hållas samman vid en eventuell överföring av ansvaret till Upphandlingsmyndigheten.

Särskilt avseende SFTI

Vid en eventuell överföring av SIC och Digg:s uppdrag kopplat till elektroniska inköpsprocesser till Upphandlingsmyndigheten så kommer tre huvudmän inom SFTI att slås samman till en. SKR vill understryka vikten av att Upphandlingsmyndigheten tar höjd för detta i sitt budgetarbete vid en eventuell sammanslagning och ökar sitt bidrag för att matcha bortfallet från Digg och Kammarkollegiet.

Sveriges Kommuner och Regioner

Palle Lundberg
Verkställande direktör

Sara Catoni
Avdelningschef